

N:o 68.

Ank. till Riksd. kansli den 3 maj 1892, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändring i nu gällande bestämmelser i fråga om de från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officerares pensionsrätt.
(1:a U. A.)

Uti en den 10 mars innevarande år till Riksdagen aflåten proposition (n:o 55) har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva: att å sådan från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttad officer, som nu vore eller hädanefter befordrades till kapten eller regementsqvartermästare på bataljonens stat och som, derest han redan vore såsom kapten eller regementsqvartermästare vid bataljonen anställd, inom detta års slut eller, om han framdeles till dylik befattning befordrades, inom sex månader från befordringsdagen förklarade sig sådant åstunda, måtte, hvad anginge rättighet och skyldighet att med pension afgå, pensionsförmånernas storlek samt förbindelsen att efter afgången tjenstgöra under krigstid och större rustningar, få tillämpas de för armén gällande bestämmelser, som innehölles i cirkuläret angående ny pensionsreglering för armén af den 22 juni 1877 jemte dertill hörande författningar, dervid såsom tjenstetid vid armén måtte inräknas äfven den tidrymd, vederbörande officer tjenstgjort vid marinregementet före detta truppförbands öfverflyttande till armén; samt att de fyllnadsbelopp, som sålunda blefve erforderliga utöfver den pension, sådan officer hade att från amiralitetskrigsmanskassan utfå, måtte få utbetalas från de medel, hvilka anvisades till bestridande af fyllnadspensionerna i öfrigt vid armén.

Bih. till Riksd. Prot. 1892. 4 Saml. 1 Afd. 44 Häft. (N:o 68).

Såsom af det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 10 mars innevarande år inhemtas, hade uti en af vederbörande militärmyndigheter tillstyrkt, hos Kongl. Maj:t gjord ansökan kaptenen och regementsqvartermästaren G. G. Feuk äfvensom kaptenerna E. von Heidenstam, F. Ulner, C. Schmiterlöv och V. H. Kock samt löjtnanterna O. Bäckström, O. R. Forssman, A. W. Luthander, Fr. Lindbom, C. Blomqvist, A. W. Wollin och W. Ågréen, alla tillhörande Blekinge bataljon, erinrat, att i kongl. brefvet den 5 november 1886 funnes stadgadt, att officerare och underofficerare vid marinregementet, som blefvo öfverflyttade till Blekinge bataljon, skulle vara berättigade att mot erläggande af de afgifter, hvilka då voro eller framdeles kunde varda fastställda, bibehållas vid den pensions- och gratialsrätt, som, derest de qvarstått vid marinregementet, författningsenligt tillkommit dem;

att, på grund af bestämmelsen i åberopade kongl. bref samt kongl. cirkuläret den 20 november 1860 och gällande reglemente för amiralitetskrigsmanskassan, sökandena, som blifvit från sina beställningar vid marinregementet till samma beställningar vid Blekinge bataljon öfverflyttade, vore berättigade att, först efter uppnådda 30 tjenste- och 55 lefnadsår, vid afskedstagandet komma i åtnjutande af pension och fyllnadspension, hvaremot sådan förmån, enligt gällande reglemente för arméns pensionskassa, tillkomme arméns öfriga officerare redan vid 50 års ålder; samt

att, jemlikt art. IV § 50 i amiralitetskrigsmanskassans reglemente, de af sökandena, som afginge efter 30 tjenste- och 50 lefnadsår, väl finge njuta tre fjerdedels kassapension, till dess de uppnått femtiofem års ålder, hvarefter full dylik pension dem godtgjordes, men deremot blefve fyllnadspensionen för alltid förlustige;

och hade sökandena för den skull anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes medgifva, att de från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officerare, som önskade att efter uppnådda femtio lefnads- och trettio tjenstår men före femtiofem års ålder afgå från tjensten, måtte efter afskedstagandet erhålla fyllnadspension till så stort belopp, att denna fyllnadspension till hopa med den pension, som enligt gällande grunder erhöles från amiralitetskrigsmanskassan, uppginge till enahanda belopp, som de skolat erhålla, derest de vid afskedstagandet uppnått 55 lefnads- och 30 tjenstår.

Beträffande de skäl, som till stöd för berörda framställning anförts, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Öfver framställningen hade direktionen öfver amiralitetskrigsmans-

kassan och arméförvaltningen anmodats afgifva yttranden; och hade direktionen i sitt utlåtande den 16 mars 1891, med vitsordande af sökandenas uppgifter, förklarar sig icke hafva något att erinra emot den gjorda framställningen, dervid emellertid direktionen hemställt, att då ett eventuellt bifall till sökandenas anhållan icke syntes direktionen böra verka till förändring i kassans förbindelser, skilnaden emellan den pension med fyllnadspension, som kunde sökandena tillerkännas, och den pension, som författningsenligt tillkomme dem från kassan, måtte få bestridas af statsmedel.

I sitt utlåtande den 26 sistlidne februari hade arméförvaltningen, hvad anginge sökandenas pensionsrätt, upprepat att enligt de för marinregementet gällande pensionsgrunder, hvilka, jemlikt det af sökandena omförmälda kongl. brefvet den 5 november 1886, vore på dem tillämpliga, kapten vid afskedstagandet egde att efter fyllda 55 lefnads- och 30 tjänstår i pension åtnjuta 1,628 kronor, att häraf utginge från amiralitetskrigsmanskassan 1,080 kronor och återstoden 548 kronor, såsom fyllnadspension, från dertill anvisade särskilda statsmedel; att af fyllnadspensionen den ginge förlustig, som toge afsked före 55 års ålder, samt att, såsom sökandena också uppgifva, den, hvilken vid afskedet uppnått 50 lefnadsår och 30 tjänstår, erhöle tre fjerdedelar af sistnämnda pension, intill dess han hunnit 55 år, då full kassapension till honom utbetalades. Den från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttade officer, hvilken, efter att hafva uppnått kaptensgraden och en tjänstetid af 30 år, toge afsked mellan 50 och 55 års ålder, skulle således komma att från amiralitetskrigsmanskassan, intill dess han hunnit sistnämnda ålder, åtnjuta i pension 810 kronor samt sedermera framgent 1,080 kronor, och erfordrades följaktligen, för att en sådan afskedstagande skulle komma i åtnjutande af full pension och fyllnadspension, tillsammans 1,628 kronor, ett årligt tillskott under den första tiden af 818 kronor och derefter af 548 kronor.

Hvad sjelfva saken anginge, funne arméförvaltningen de af sökandena till stöd för den underdåniga framställningen anförda omständigheter vara af natur att i hög grad påkalla Kongl. Maj:ts behjertande. Då vid de s. k. beväring sbataljonerna en kapten, efter uppnådda 50 lefnads- och 30 tjänstår, egde rättighet och, derest pensionsvilkoren uppfyllts, vid 53 års ålder skyldighet att afgå med ett sammanlagdt pensionsbelopp af 1,600 kronor, syntes förvaltningen under sådana förhållanden samma rättighet och skyldighet böra, hufvudsakligast ur synpunkten af bataljonens tjänstbarhet, tillkomma jemväl de kaptenar vid Blekinge bataljon, hvilka förut tjenat vid marinregementet.

Förvaltningen hade därför tillstyrkt, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra erforderlig framställning i syfte att en sådan likställighet emellan beväring Bataljonernas befäl måtte ernås; och förklarade förvaltningen sig finna naturligtast, att de fyllnadsbelopp, som utöfver de sökandena från amiralitetskrigsmanskassan tillkommande pensioner för ändamålets vinnande blefve af nöden, komme att utgå från de till bestridande af fyllnadspensioner vid armén i allmänhet afsedda medel.

Lika med arméförvaltningen funne departementschefen den af sökandena gjorda framställning förtjent af understöd. Förvaltningen hade hufvudsakligen betraktat frågan ur synpunkten af bataljonens tjenstduglighet, och uppenbart vore, att, då arméns kompaniofficerare i öfrigt vid uppnådda 53 års ålder icke ansåges ega den rörlighet och kroppsliga vigör, som för ett nöjaktigt uppfyllande af deras tjenstepligter erfordrades, det måste betecknas såsom en organisatorisk brist, om, såsom fallet under en ganska lång framtid måste blifva med Blekinge bataljon, ett truppförband funnes, vid hvilket flertalet officerare icke allenast i kaptensgraden utan äfven i löjtnantsgraden öferskridit denna ålder.

Det vore emellertid icke endast den sålunda af arméförvaltningen påpekade omständighet, som talade för bifall till sökandenas anhållan. De kunde till stöd för densamma äfven åberopa starka billighetsskäl. De hade samtliga tagit anställning vid marinregementet, då fråga om detsammas indragning ännu ej var bragt å bane och då regementet, å hvars stat voro uppförda löner till 3 regementsofficers- och 8 kaptensbeställningar, sålunda erbjöd samma utsigter till befordran som öfriga truppförband. Genom regementets år 1871 beslutade indragning hade dessa utsigter blifvit i det närmaste stängda, i det icke ens befordran inom kompaniofficersgraderna medgifvits de då vid regementet anstälde officerare. En sådan förmån beviljades dem visserligen vid näst påföljande riksdag, men dervid stadgades emellertid såsom vilkor, att de, som begagnade sig af denna befodringsrätt, skulle vara underkastade förflyttning till annat infanteriregemente eller corps, derest Kongl. Maj:t kunde finna sådant lämpligt.

På grund af detta stadgande hade sökandena blifvit förflyttade till Blekinge bataljon, vid hvilket truppförband kaptensbeställningarne vore endast fyra; och då dertill komme, att under den långa tid, som förflyt emellan 1871, året för marinregementets indragning, och 1886, året för Blekinge bataljons uppsättning, de forna officerarne vid marinregementet, i följd af det sammas indragning, varit utestängda från möjligheten att uppflyttas i regementsofficersgraden, kunde med skäl

påstås, att de ogynnsamma befordringsförhållanden vid Blekinge bataljon, öfver hvilka sökandena med fog beklagat sig, vore en direkt följd af de bestämmelser, som vid marinregementets indragning ansetts nödiga och hvilkas utfärdande sökandena vid sitt inträde i tjenst icke kunnat förutse. Det inflytande, dessa bestämmelser öfvat på sökandenas framtidsutsigter, framträdde tydligt, då man jemförde de till Blekinge bataljon från marinregementet öfverflyttade löjtnanternas tjenstetid med den tid, som för arméns öfriga officerspersonal erfordrades för vinnande af befordran till kapten. Denna vore i medeltal 17 år, och endast undantagsvis inträffade, att 20 år vore af nöden för genomgåendet af subalternofficersgraderna. Af de nämnda löjtnanterna vid Blekinge bataljon räknade deremot tre 27, en 26, en 25, en 24 samt två 22 tjensteår och, såsom redan sökandena påpekat, kunde under normala förhållanden den yngste af dem först vid uppnådda 59 lefnads- och 31 tjensteår påräkna att varda befördrad till kapten.

Det måste vidare ihågkommas, fortsätter departementschefen å sid. 7, att genom den beslutade uppsättningen af stamtrupp vid Blekinge bataljon tjenstgöringen för sökandena blifvit mera omfattande än förut. Under det att intill år 1889 sökandena i regeln voro upptagna endast af beväringmötena och de korta befälsmötena, kunde de numera dessutom motse kommendering till den under större delen af året pågående volontärskolan; och gifvet vore, att en sådan kommendering måste blifva ganska betungande för sökandena, som under den tid, de varit anställda vid marinregementet, både kunnat och, med hänsigt till de små löneinkomsterna, varit nästan hänvisade att vid sidan af sin statstjenst förskaffa sig annan sysselsättning.

Den utgift, som vid sakens ordnande på det af förvaltningen föreslagna sätt för statsverket uppkomme, kunde slutligen icke anses betydlig. Det måste nemligen icke förglömmas, att, efter det sökandena uppnått 55 år, pension och fyllnadspension i hvarje fall skulle kommit att till dem utbetalas, och att, om det nu väckta förslaget bifölles, enda skilnaden, hvad anginge tiden efter det sökandena uppnått 55 år, vore den, att fyllnadspensionen komme att utbetalas från kreditivet på armébefälets pensionering, under det att den eljest skolat utbetalas från förslagsanslaget till pensionering af flottans befälspersonal. Man kunde sålunda säga, att den ökade statsutgiften med nuvarande lönebelopp, i hvilka dock Kongl. Maj:t vid nu pågående riksdag föreslagit någon ändring, bestode endast i det tillskott, som utöfver sökandenas kassapension erfordrades, för att under de år, som kunde förflyta från det

sökandena toge afsked och till dess de uppnå 55 år, höja deras pension till det af arméförvaltningen föreslagna belopp.

Vid anmälan af sitt beslut angående anvisande af kreditivet till upprätthållande af arméns pensionskassas pensionering uttalade 1887 års senare Riksdag i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel den åsigt, att om icke de flesta dock ett flertal af officerare utaf kompaniofficers grad, hvilka enligt gällande bestämmelser vore under vissa vilkor vid 50 års ålder berättigade och vid 53 års ålder förpligtade att afgå med pension, besute vid sistnämnda ålder otvifvelaktigt ännu den kraft och uthållighet, att de, utan men för härens krigsduglighet, skulle kunna kvarstå i tjensten ännu någon tid t. ex. till 55 års ålder eller till samma tid som deras vederlikar vid flottan.

Med hänsyn till detta Riksdagens uttalande har utskottet hyst betänkligheter mot tillstyrkande af Kongl. Maj:ts förevarande framställning. Här föreligga emellertid onekligen särskildt ömmande omständigheter i synnerhet derigenom att ifrågavarande officerare på grund af förhållanden, hvaröfver de sjelfva icke haft att råda, blifvit utestängda från den utsigt till befordran, under hvilken de sökt inträde vid marinregementet, ehuruval å andra sidan icke torde böra förbises, att ifrågavarande officerare under den följd af år de varit vid marinregementet anstälde icke haft en så omfattande tjenstgöring som öfriga kompaniofficere vid armén och således, på sätt departementschefen jemväl erinrat, haft bättre tillfälle än desse att vid sidan af sin statstjenst förskaffa sig annan sysselsättning. Med hänsyn till oförmälda omständigheter har utskottet ansett Kongl. Maj:ts förevarande framställning böra i viss mån bifallas.

Under det Kongl. Maj:ts förslag afser att göra ifrågavarande officerare fullt likställda med deras vederlikar inom armén, hvarigenom de således vid 50 års ålder skulle blifva berättigade och vid 53 års ålder förpligtade att med pension till samma belopp som öfriga kompaniofficere vid armén afgå ur tjensten, har utskottet nemligen trott sig böra tillstyrka, att de vid 53 års ålder må varda berättigade att med sådan pension taga afsked.

Utskottet hemställer fördenskull:

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver, att å

sådan från marinregementet till Blekinge bataljon öfverflyttad officer, som nu är eller hädanefter befordras till kapten eller regementsqvartermästare på bataljonens stat och som, derest han redan är såsom kapten eller regementsqvartermästare vid bataljonen anställd, inom detta års slut eller, om han framdeles till dylik befattning befordras, inom sex månader från befordringsdagen förklarar sig sådant åstunda, må, hvad angår rättighet och skyldighet att med pension afgå, pensionsförmånernas storlek samt förbindelsen att efter afgangen tjenstgöra under krigstid och större rustningar, få tillämpas de för armén gällande bestämmelser, som innehållas i cirkuläret angående ny pensionsreglering för armén af den 22 juni 1877 jemte dertill hörande författningar, dervid såsom tjenstetid vid armén må inräknas äfven den tidrymd, vederbörande officer tjenstgjort vid marinregementet före detta truppförbands öfverflyttande till armén, dock att i detta fall rätt till pension med fyllnadspension skall inträda först vid uppnådda 53 lefnadsår; samt

att de fyllnadsbelopp, som sålunda blifva erforderliga utöfver den pension, sådan officer har att från amiralitetskrigsmanskassan utfå, må få utbetalas från de medel, hvilka anvisas till bestridande af fyllnadspensionerna i öfrigt vid armén.

Stockholm den 3 maj 1892.

På statsutskottets vägnar:

Anders Persson.

Herr *O. W. Odelberg* har begärt få antecknadt, att han icke inom utskottet deltagit i förestående ärendes behandling.
